

USTAWA

z dnia 26 maja 1982 r.

Prawo o adwokaturze.

Dział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Adwokatura powołana jest do udzielania pomocy prawnej, współdziałania w ochronie praw i wolności obywatelskich oraz w kształtowaniu i stosowaniu prawa.

2. Adwokatura zorganizowana jest na zasadach samorządu zawodowego.

3. Adwokat w wykonywaniu swoich obowiązków zawodowych podlega tylko ustawom.

Art. 2. Adwokaturę stanowi ogół adwokatów i aplikantów adwokackich.

Art. 3. Zadaniem samorządu zawodowego adwokatury jest:

- 1) tworzenie warunków do wykonywania ustawowych zadań adwokatury,
- 2) reprezentowanie adwokatury i ochrona jej praw,
- 3) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o wykonywaniu zawodu adwokata,
- 4) doskonalenie zawodowe adwokatów i kształcenie aplikantów adwokackich,
- 5) ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie,
- 6) sprawowanie zarządu majątkiem samorządu adwokackiego i rozporządzanie nim.

Art. 4. 1. Adwokat wykonuje zawód w zespole adwokackim.

2. Adwokat może wykonywać zawód także w obsłudze prawnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

3. W uzasadnionych wypadkach Minister Sprawiedliwości, na wniosek okręgowej rady adwokackiej, może wyrazić zgodę na wykonywanie przez adwokata zawodu indywidualnie lub wspólnie z innym adwokatem.

Art. 5. Adwokat przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych składa wobec dziekana ślubowanie treści następującej:

„Ślubuję uroczyście w swej pracy adwokata przyczyniać się ze wszystkich sił do ochrony praw i wolności obywatelskich oraz umacniania porządku prawnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, obowiązki swe wypełniać gorliwie, sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, a w postępowaniu swoim kierować się zasadami godności, uczciwości, słuszności i sprawiedliwości społecznej”.

Art. 6. Adwokat obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzielaniem pomocy prawnej.

Art. 7. Adwokat podczas i w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych korzysta z ochrony prawnej podobnie jak sędzia i prokurator.

Art. 8. 1. Adwokat przy wykonywaniu zawodu adwokackiego korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przez zadania adwokatury i przepisy prawa.

2. Nadużycie tej wolności, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, kuratora, świadka, biegłego lub tłumacza, podlega ściganiu tylko w drodze dyscyplinarnej.

Art. 9. 1. Organami adwokatury są: Krajowy Zjazd Adwokatury, Naczelna Rada Adwokacka, Wyższy Sąd Dyscyplinarny oraz Wyższa Komisja Rewizyjna.

2. Członkami organów adwokatury mogą być tylko adwokaci.

Art. 10. Naczelna Rada Adwokacka, izby adwokackie i zespoły adwokackie mają osobowość prawną.

Art. 11. 1. Wybory do organów adwokatury oraz organów izb adwokackich i zespołów adwokackich odbywają się w głosowaniu tajnym przy nieograniczonej liczbie kandydatów.

2. Kadencja organów adwokatury, organów izb adwokackich i zespołów adwokackich trwa trzy lata, jednakże są one obowiązane działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.

3. W Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej i w prezydiach okręgowych rad adwokackich nie można spra-

wować tej samej funkcji dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje. Ograniczenie to odnosi się także do kierowników zespołów adwokackich, z tym jednak że w szczególnie uzasadnionych wypadkach zebranie zespołu może wybrać kierownika zespołu na następną kadencję.

4. Poszczególni członkowie organów, o których mowa w ust. 1, mogą być odwołani przed upływem kadencji przez organ, który ich wybrał.

Art. 12. 1. Uchwały organów adwokatury, organów izb adwokackich i organów zespołów adwokackich, dotyczące bezpośrednio poszczególnych osób, powinny zawierać uzasadnienia faktyczne i prawne.

2. Termin do wniesienia środków odwoławczych przewidzianych w ustawie wynosi czterdzieści dni od dnia doręczenia orzeczenia lub uchwały.

Art. 13. Naczelna Rada Adwokacka składa Radzie Państwa coroczne sprawozdanie z działalności adwokatury oraz przedstawia informacje problemowe.

Art. 14. 1. Minister Sprawiedliwości zwraca się do Sądu Najwyższego o uchylenie sprzecznych z prawem uchwał organów adwokatury.

2. Sąd Najwyższy utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy lub uchyla uchwałę i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi adwokatury z ustaleniem wytycznych co do sposobu jej załatwienia.

Art. 15. Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowego Zjazdu Adwokatury lub do Naczelnej Rady Adwokackiej o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do ich właściwości. Uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej powinna być podjęta w terminie jednego miesiąca.

Art. 16. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, w drodze rozporządzenia, ustala opłaty za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Dział II

Zespoły adwokackie.

Art. 17. Zespół adwokacki jest podstawową jednostką organizacyjną adwokatury.

Art. 18. 1. Członkiem zespołu adwokackiego może być tylko osoba wpisana na listę adwokatów.

2. O przyjęciu do zespołu decyduje zebranie zespołu adwokackiego.

Art. 19. 1. Nie może być członkiem zespołu adwokat:

- 1) jeżeli pozostaje w stosunku pracy,
- 2) jeżeli jego małżonek pełni funkcje sędziowskie, prokuratorskie lub w okręgu izby adwokackiej — w organach dochodzeniowo-śledczych,
- 3) jeżeli ukończył 70 rok życia,
- 4) co do którego zapadła uchwała o trwałej niezdolności do wykonywania zawodu,
- 5) jeżeli został ubezwłasnowolniony.

2. Adwokat nie może być członkiem zespołu w okręgu tej izby, w którym spokrewniona z nim osoba do drugiego stopnia lub spowinowacana w pierwszym stopniu pełni funkcje wymienione w ust. 1 pkt 2.

3. Zakaz przewidziany w ust. 1 pkt 1 nie dotyczy pracowników nauki.

Art. 20. 1. O trwałej niezdolności do wykonywania zawodu orzeka okręgowa rada adwokacka.

2. Uchwała zapada po wysłuchaniu adwokata i jego pełnomocnika ustanowionego spośród adwokatów oraz po

zaznajomieniu się z opiniami lub orzeczeniami lekarskimi. Rada wyznacza pełnomocnika z urzędu, jeżeli adwokat go nie ustanowił.

3. W razie wszczęcia postępowania o stwierdzenie trwałej niezdolności do wykonywania zawodu okręgowa rada adwokacka może zawiesić adwokata tymczasowo w wykonywaniu czynności zawodowych. To samo uprawnienie przysługuje okręgowej radzie adwokackiej wtedy, gdy przeciwko adwokatowi zostało wszczęte postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

Art. 21. 1. Adwokat — członek zespołu powinien zamieszkiwać w miejscowości, w której znajduje się siedziba zespołu. Okręgowa rada adwokacka może zezwolić na zamieszkiwanie w innej miejscowości w okręgu swojej izby, jeżeli zamieszkiwanie w tej miejscowości nie utrudnia adwokatowi pracy w zespole.

2. Naczelna Rada Adwokacka w uzasadnionych wypadkach może — po zasięgnięciu opinii zainteresowanych okręgowych rad adwokackich — zezwolić adwokatowi na zamieszkanie w okręgu innej izby, jeżeli miejscowość zamieszkania jest położona w pobliżu miejscowości, w której zespół ma siedzibę.

Art. 22. Zebranie zespołu lub kierownik zespołu adwokackiego może udzielić członkowi zespołu lub aplikantowi adwokackiemu ostrzeżenia z powodu uchybienia obowiązkom zawodowym.

Art. 23. Adwokat — członek zespołu ma prawo do:

- 1) udziału w pracach i w dochodzie zespołu, z wyjątkiem okresu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą lub macierzyństwem;
- 2) corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego.

Art. 24. 1. Adwokaci — członkowie zespołów i ich rodziny mają na równi z pracownikami prawo do świadczeń z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby, macierzyństwa i ubezpieczenia rodzinnego oraz z tytułu powszechnego zaopatrzenia emerytalnego pracowników i ich rodzin, przy czym, przy ustalaniu prawa do świadczeń i ich wysokości pracę w zespołach traktuje się jako zatrudnienie, a otrzymywane wynagrodzenie — jako wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia.

2. Zasiłek chorobowy dla adwokatów — członków zespołów jest wypłacany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych począwszy od pierwszego dnia niezdolności do pracy.

3. Składki na ubezpieczenia społeczne opłacają zespoły adwokackie.

4. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zasady i tryb opłacania przez zespoły adwokackie składek na ubezpieczenie społeczne, wysokość tych składek oraz sposób ustalania wysokości zasiłku chorobowego,
- 2) zasady i tryb zaliczania okresów wykonywania zawodu adwokackiego w kancelariach indywidualnych przed dniem 1 stycznia 1966 r. — przy ustalaniu uprawnień emerytalnych.

Art. 25. 1. Umowę z klientem zawiera kierownik zespołu adwokackiego w imieniu zespołu; pełnomocnictwa klient udziela adwokatowi.

2. Kierownik zespołu uwzględnia życzenia klienta co do wyboru adwokata, chyba że uzasadnione względy uniemożliwiają temu adwokatowi udzielenie pomocy prawnej.

3. W wypadku gdy adwokat prowadzący sprawę nie może wziąć osobiście udziału w rozprawie lub wykonać

osobiście poszczególnych czynności w sprawie, może on udzielić substytucji.

Art. 26. Kierownik zespołu wyznacza z urzędu zastępcę dla adwokata nie mającego możliwości prowadzenia sprawy czasowo lub trwale albo skreślonego z listy adwokatów. Decyzja kierownika zespołu stanowi upoważnienie dla adwokata do prowadzenia sprawy i powinna mieć formę pisemną.

Art. 27. 1. Adwokat może wypowiedzieć pełnomocnictwo po uzyskaniu zgody kierownika zespołu.

2. Adwokat, wypowiadając pełnomocnictwo, zawiadamia o tym zainteresowane organy; jest także obowiązany jeszcze przez dwa tygodnie pełnić swe obowiązki, jeżeli nie nastąpiło wcześniejsze objęcie sprawy przez innego adwokata lub zwolnienie ze strony klienta.

Art. 28. 1. Adwokat może odmówić udzielenia pomocy prawnej tylko z ważnych powodów, o których informuje zainteresowanego. Wątpliwości co do udzielenia lub odmowy udzielenia pomocy prawnej rozstrzyga okręgowa rada adwokacka, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki — dziekan.

2. W sprawach, w których pomoc prawna ma z mocy przepisów prawa nastąpić z urzędu, zwolnić adwokata od udzielenia tej pomocy może tylko organ, który go wyznaczył.

Art. 29. 1. Koszty nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa.

2. Zasady ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej, o której mowa w ust. 1, określa Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Naczelną Radą Adwokacką.

Art. 30. Organami zespołu adwokackiego są:

- 1) zebranie zespołu,
- 2) kierownik zespołu,
- 3) komisja rewizyjna w zespołach liczących więcej niż 12 członków, a w zespołach mniejszych, jeżeli zostanie ona powołana uchwałą zebrania zespołu.

Art. 31. 1. Do zakresu działania zebrania zespołu należy w szczególności:

- 1) ocena pracy zawodowej członków zespołu i aplikantów adwokackich.
- 2) wybór kierownika, a w miarę potrzeby także jego zastępcy.
- 3) odwołanie kierownika lub jego zastępcy przed upływem kadencji.
- 4) kontrola działalności kierownika zespołu, a zwłaszcza badanie i zatwierdzanie jego sprawozdań,
- 5) wybór komisji rewizyjnej,
- 6) uchwalanie preliminarza dochodów i wydatków zespołu,
- 7) przyjmowanie nowych członków, wypowiedanie członkostwa w zespole i wykluczanie z zespołu,
- 8) podejmowanie uchwały w sprawie zmiany lokalu zespołu,
- 9) podejmowanie uchwały w sprawie likwidacji zespołu.

2. W ciągu miesiąca od daty doręczenia uchwał zespołu przewidzianych w ust. 1 pkt 2 okręgowa rada adwokacka może zgłosić uzasadniony sprzeciw przeciwko wyborowi kierownika lub zastępcy kierownika i zarządzić ponowne wybory w terminie miesięcznym. Sprzeciw dotyczący tego samego adwokata może być zgłoszony tylko jeden raz.

Art. 32. 1. Do ważności uchwały zebrania zespołu wymagana jest obecność co najmniej dwóch trzecich

ogólnej liczby członków zespołu, przy czym uchwały w sprawach wymienionych w art. 31 ust. 1 pkt 2, 3, 7 i 9 zapadają tylko większością co najmniej dwóch trzecich głosów członków zespołu obecnych na zebraniu.

2. Od uchwały zebrania zespołu służy odwołanie do okręgowej rady adwokackiej jako organu drugiej instancji.

Art. 33. Okręgowa rada adwokacka uchyla lub zmienia uchwałę zebrania zespołu adwokackiego sprzeczną z prawem.

Art. 34. 1. Okręgowa rada adwokacka może odwołać kierownika zespołu lub jego zastępcę, jeżeli zaniedbują lub naruszają swe obowiązki.

2. W razie odwołania kierownika zespołu okręgowa rada adwokacka powierza czasowo wykonywanie czynności kierownika jednemu z członków zespołu, któremu nie wolno odmówić przyjęcia tych obowiązków.

3. W wypadku określonym w ust. 2 wybory kierownika zespołu odbywają się w terminie wyznaczonym przez okręgową radę adwokacką, nie później jednak niż w ciągu jednego miesiąca od uprawomocnienia się uchwały odwołującej kierownika. Odwołanie wyłącza osobę, której dotyczy, z ponownego wyboru.

Art. 35. Okręgowa rada adwokacka dokonuje wizytacji zespołów adwokackich izby.

Art. 36. Rozwiązanie zespołu następuje na podstawie uchwały zebrania zespołu lub uchwały okręgowej rady adwokackiej.

Art. 37. Przepisy działu niniejszego stosuje się odpowiednio do adwokatów wykonujących zawód indywidualnie lub wspólnie z innym adwokatem, z wyjątkiem przepisu art. 19 ust. 1 pkt 3.

Dział III

Izby adwokackie.

Art. 38. 1. Izbę adwokacką stanowią adwokaci i aplikanci adwokaccy, mający siedzibę na terenie jednego lub kilku województw.

2. W razie niewybrania do składu okręgowej rady adwokackiej przedstawiciele wszystkich województw wchodzących w skład izby, do okręgowej rady adwokackiej wchodzi ponadto w charakterze delegata adwokat z danego województwa.

3. Tryb i zasady wyboru delegata, o którym mowa w ust. 2, określa regulamin uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką.

Art. 39. Organami izby adwokackiej są:

- 1) zgromadzenie izby składające się z wszystkich członków izby wykonujących zawód oraz delegatów adwokatów nie wykonujących zawodu,
- 2) okręgowa rada adwokacka,
- 3) sąd dyscyplinarny,
- 4) komisja rewizyjna.

Art. 40. Do zakresu działania zgromadzenia izby adwokackiej należy:

- 1) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Adwokatury,
- 2) wybór dziekana, prezesa sądu dyscyplinarnego, przewodniczącego komisji rewizyjnej oraz członków i zastępców członków okręgowej rady adwokackiej, sądu dyscyplinarnego i komisji rewizyjnej,
- 3) uchwalanie budżetu izby i ustalanie wysokości składek rocznych na potrzeby izby,
- 4) określanie potrzeb co do rozmieszczenia zespołów.

adwokackich, adwokatów i aplikantów adwokackich na obszarze działania izby,

- 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie corocznych sprawozdań z działalności okręgowej rady adwokackiej,
- 6) zatwierdzanie — po wysłuchaniu wniosków komisji rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielanie okręgowej radzie adwokackiej absolutorium,
- 7) podejmowanie innych uchwał.

Art. 41. 1. Zwyczajne zgromadzenie izby — zwołane przez okręgową radę adwokacką — odbywa się raz do roku.

2. Nadzwyczajne zgromadzenie zwołuje się na żądanie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, okręgowej rady adwokackiej, komisji rewizyjnej lub jednej trzeciej adwokatów członków izby. Zgromadzenie zwołuje się w ciągu sześciu tygodni od zgłoszenia żądania.

Art. 42. 1. Okręgowa rada adwokacka składa się z dziekana, pięciu do piętnastu członków i z dwóch do czterech zastępców członków.

2. Prezesowi sądu dyscyplinarnego i przewodniczącemu komisji rewizyjnej przysługuje prawo do uczestnictwa w posiedzeniach okręgowej rady adwokackiej.

Art. 43. 1. Okręgowa rada adwokacka wybiera ze swego grona jednego lub dwóch wicedziekanów, sekretarza, w razie potrzeby zastępcę sekretarza, skarbnika i rzecznika dyscyplinarnego, którzy łącznie z dziekanem stanowią prezydium rady. Ponadto okręgowa rada adwokacka wyznacza — spośród adwokatów — zastępców rzecznika dyscyplinarnego oraz powołuje przewodniczącego i członków zespołu wizytatorów.

2. Prezydium przygotowuje posiedzenia rady.

Art. 44. Do zakresu działania okręgowej rady adwokackiej należą wszystkie sprawy adwokatury, których ułatwienia ustawa nie zastrzega organom adwokatury oraz innym organom izb adwokackich, organom zespołów adwokackich lub organom państwowym.

Art. 45. 1. Do ważności uchwały okręgowej rady adwokackiej wymagana jest obecność co najmniej połowy członków, w tym dziekana lub wicedziekana.

2. Uchwała okręgowej rady adwokackiej zapada większością głosów; w razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Art. 46. Od uchwały okręgowej rady adwokackiej, podjętej w pierwszej instancji, służy zainteresowanemu odwołanie do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Art. 47. 1. Uchwała okręgowej rady adwokackiej w sprawie wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich powinna być podjęta w ciągu dwóch miesięcy od daty złożenia wniosku o wpis.

2. Od ostatecznej decyzji odmawiającej wpisu na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich służy zainteresowanemu odwołanie do Ministra Sprawiedliwości zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego.

Art. 48. 1. Dziekan reprezentuje okręgową radę adwokacką, kieruje jej pracami, przewodniczy na jej posiedzeniu oraz wykonuje czynności przewidziane w niniejszej ustawie.

2. Wicedziekan jest stałym zastępcą dziekana.

3. Dziekan może udzielić adwokatowi lub aplikantowi adwokackiemu ostrzeżenia za dopuszczenie się uchybienia mniejszej wagi. Decyzja dziekana podlega zaskarżeniu do okręgowej rady adwokackiej.

Art. 49. Okręgowa rada adwokacka prowadzi listę adwokatów i aplikantów adwokackich, której odpis prze-

syła corocznie Naczelnej Radzie Adwokackiej, prezesom właściwych sądów wojewódzkich i właściwym prokuratorom wojewódzkim, oraz zawiadamia o zmianach na tej liście.

Art. 50. Do zakresu działania sądu dyscyplinarnego należy wydawanie orzeczeń w sprawach dyscyplinarnych członków izby.

Art. 51. 1. Sąd dyscyplinarny składa się z prezesa, wiceprezesa, sześciu do dwudziestu trzech członków oraz trzech zastępców członków.

2. Sąd dyscyplinarny orzeka w kompletach składających się z trzech sędziów.

Art. 52. Do zakresu działania komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej i gospodarczej okręgowej rady adwokackiej oraz kontrola wykonywania uchwał zgromadzenia izby.

Art. 53. Komisja rewizyjna składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, trzech do pięciu członków oraz dwóch zastępców członków.

Dział IV

Organy adwokatury.

Rozdział 1

Krajowy Zjazd Adwokatury.

Art. 54. 1. Krajowy Zjazd Adwokatury stanowią delegaci wybrani w proporcji do liczby członków izby, ustalonej przez Naczelną Radę Adwokacką, jednakże nie mniej niż sześciu delegatów z każdej izby.

2. W Krajowym Zjeździe uczestniczą, nie będący delegatami, członkowie Naczelnej Rady Adwokackiej oraz dziekani okręgowych izb adwokackich.

Art. 55. 1. Krajowy Zjazd Adwokatury odbywa się co trzy lata. Zjazd zwołuje Naczelna Rada Adwokacka. Powinien się on odbyć w ciągu miesiąca od daty dokonania wyborów delegatów we wszystkich izbach adwokackich.

2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd może być zwołany na żądanie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, Wyższej Komisji Rewizyjnej, co najmniej piętnastu członków Naczelnej Rady Adwokackiej albo co najmniej jednej trzeciej okręgowych rad adwokackich.

Art. 56. Do zakresu działania Krajowego Zjazdu Adwokatury należy w szczególności:

- 1) wybór prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, prezesa Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i przewodniczącego Wyższej Komisji Rewizyjnej,
- 2) wybór — nie będących dziekanami — adwokatów wchodzących w skład Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 3) wybór członków i zastępców członków Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Wyższej Komisji Rewizyjnej,
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Naczelnej Rady Adwokackiej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Wyższej Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzanie — po wysłuchaniu wniosków Wyższej Komisji Rewizyjnej — zamknięć rachunkowych i udzielanie Naczelnej Radzie Adwokackiej absolutorium,
- 5) wytyczanie kierunków działania samorządu adwokackiego,
- 6) uchwalanie regulaminów dotyczących:
  - a) trybu wyborów do organów adwokatury i organów izb adwokackich oraz działania tych organów,
  - b) zasad tworzenia, organizowania, funkcjonowania i rozwiązywania zespołów adwokackich oraz uczestniczenia w dochodzie zespołu,

- c) zasad wykonywania zawodu indywidualnie lub wspólnie z innym adwokatem,
- d) trybu obrad Zjazdu,
- 7) określanie podstawowych zasad tworzenia funduszków i gospodarowania majątkiem adwokatury.

Rozdział 2

Naczelna Rada Adwokacka.

Art. 57. 1. Naczelną Radę Adwokacką tworzą:

- 1) prezes Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 2) adwokaci wybrani przez Krajowy Zjazd Adwokatury w liczbie odpowiadającej liczbie dziekanów okręgowych rad adwokackich, nie więcej jednak niż ośmiu adwokatów z tej samej izby,
- 3) dziekani okręgowych rad adwokackich.

2. Siedzibą Naczelnej Rady Adwokackiej jest m. st. Warszawa.

Art. 58. Do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej należy:

- 1) reprezentowanie adwokatury,
- 2) nadzór nad działalnością Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 3) nadzór nad działalnością okręgowych rad adwokackich oraz nadzór nad kształceniem aplikantów przez te rady,
- 4) ustalanie liczby izb adwokackich, ich zasięgu terytorialnego oraz siedzib,
- 5) ustalanie liczby członków oraz ich zastępców, organów poszczególnych izb adwokackich, a także liczby stale urzędujących członków tych organów i zasad ich wynagradzania,
- 6) ustalanie, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, opłat za czynności zespołów adwokackich, z wyjątkiem czynności określonych w art. 16; uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski”,
- 7) ustalanie, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, planu rozmieszczenia zespołów adwokackich, adwokatów i aplikantów adwokackich,
- 8) rozpoznawanie odwołań od uchwał okręgowych rad adwokackich,
- 9) udzielanie opinii o projektach aktów prawodawczych oraz przedstawianie wniosków i postulatów w zakresie tworzenia i stosowania prawa,
- 10) rozporządzanie i zarząd majątkiem Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 11) uchwalanie budżetu Naczelnej Rady Adwokackiej i określanie udziału poszczególnych izb adwokackich w pokrywaniu jej wydatków budżetowych,
- 12) uchwalanie regulaminów dotyczących:
  - a) zasad wyboru delegatów adwokatów nie wykonujących zawodu — na zgromadzenia izb adwokackich,
  - b) zasad odbywania aplikacji adwokackiej i składania egzaminu adwokackiego,
  - c) zasad funkcjonowania rad adwokackich,
  - d) zakresu działania oraz zasad wynagradzania wizytatorów,
  - e) rachunkowości zespołów adwokackich, w porozumieniu z Ministrem Finansów,
  - f) wzorów pieczęci organów adwokatury,
- 13) zawieszanie w sprawowaniu funkcji ze względu na naruszenie podstawowych obowiązków poszczególnych

członków organów izb adwokackich i organów zespołów adwokackich, z wyjątkiem członków sądów dyscyplinarnych, oraz zwracanie się do właściwych organów o ich odwołanie.

Art. 59. 1. Naczelna Rada Adwokacka wybiera ze swego grona dwóch wiceprezesów, sekretarza, skarbnika, rzecznika dyscyplinarnego, zastępcę sekretarza oraz dwóch członków, którzy łącznie z prezesem stanowią Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej. Prezydium jest organem wykonawczym Naczelnej Rady Adwokackiej.

2. Naczelna Rada Adwokacka wyznacza — spośród adwokatów — zastępców rzecznika dyscyplinarnego Naczelnej Rady Adwokackiej.

3. Prezydium sprawuje czynności należące do zakresu działania Naczelnej Rady Adwokackiej, z wyjątkiem wymienionych w art. 58 pkt 2, 7, 11 i 12.

Art. 60. Naczelna Rada Adwokacka uchyla uchwały okręgowych rad adwokackich sprzeczne z prawem.

Art. 61. Naczelna Rada Adwokacka może zwrócić się do okręgowej rady adwokackiej o podjęcie uchwały w określonej sprawie należące do zakresu jej działalności. Uchwała powinna być podjęta nie później niż w ciągu jednego miesiąca.

Art. 62. 1. Naczelna Rada Adwokacka powołuje spośród adwokatów Centralny Zespół Wizytatorów oraz przewodniczącego Zespołu i jego zastępcę.

2. Wizytatorzy sprawują kontrolę nad wykonywaniem przez zespoły adwokackie i adwokatów przepisów niniejszej ustawy oraz innych przepisów dotyczących adwokatury.

Rozdział 3

Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

Art. 63. 1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny składa się z dwudziestu trzech członków oraz trzech zastępców członków.

2. Członkowie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wybierają spośród siebie jednego lub dwóch wiceprezesów.

3. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w składzie trzech sędziów rozpoznaje jako instancja odwoławcza sprawy rozpoznawane w pierwszej instancji przez sądy dyscyplinarne.

4. Prezes Wyższego Sądu Dyscyplinarnego uczestniczy w posiedzeniach Naczelnej Rady Adwokackiej oraz składa jej okresowe informacje o stanie spraw dyscyplinarnych.

Rozdział 4

Wyższa Komisja Rewizyjna.

Art. 64. 1. Wyższa Komisja Rewizyjna wykonuje kontrolę finansowej i gospodarczej działalności Naczelnej Rady Adwokackiej oraz kontrolę wykonywania uchwał Krajowego Zjazdu Adwokatury.

2. Wyższa Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i czterech członków oraz dwóch zastępców członków.

3. Przewodniczący Wyższej Komisji Rewizyjnej informuje Naczelną Radę Adwokacką i jej Prezydium o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach tych organów.

Dział V

Wpis na listę adwokatów.

Art. 65. Na listę adwokatów może być wpisany ten, kto:

- 1) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię co do prawidłowego wykonywania zawodu adwokata w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- 2) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze,
- 4) odbył aplikację adwokacką i złożył egzamin adwokacki.

Art. 66. Wymagań odbycia aplikacji adwokackiej złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 2) osób, które co najmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub notariusza,
- 3) osób, które mając kwalifikacje sędziowskie, prokuratorские lub notarialne przynajmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko prezesa, wiceprezesa lub arbitra w państwowym arbitrażu gospodarczym albo stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia,
- 4) osób, które odbyły aplikację radcowską przewidzianą w przepisach o radcach prawnych i złożyły egzamin radcowski oraz przynajmniej 3 lata zajmowały stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia.

Art. 67. Osoby, które wykonywały zawód sędziego lub prokuratora, nie mogą w ciągu dwóch lat od zaprzestania wykonywania tego zawodu uzyskać wpisu na listę adwokatów w okręgu tej izby adwokackiej, w której zajmowały powyższe stanowiska. Zakaz ten nie dotyczy sędziów Sądu Najwyższego, sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz prokuratorów Prokuratury Generalnej.

Art. 68. 1. O wpisie na listę adwokatów decyduje okręgowa rada adwokacka.

2. Okręgowa rada adwokacka może odmówić wpisu na listę adwokatów osobom, o których mowa w art. 66, tylko wtedy, gdyby wpis naruszał przepisy art. 65 pkt 1—3. Okręgowej radzie adwokackiej przysługuje prawo wglądu do akt osobowych i dyscyplinarnych ubiegającego się o wpis.

3. Okręgowa rada adwokacka, podejmując uchwałę dotyczącą wpisu na listę adwokatów, wyznacza jednocześnie siedzibę, kierując się w tym względzie koniecznością prawidłowego rozmieszczenia adwokatów dla zapewnienia ludności należytej pomocy prawnej.

4. Okręgowa rada adwokacka może zaniechać wyznaczenia siedziby, jeżeli zachodzą przeszkody w rozumieniu art. 19 ust. 1 do wykonywania zawodu w zespole adwokackim.

Art. 69. 1. Okręgowa rada adwokacka zawiadamia w terminie 30 dni Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o wpisie na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich, jak i o odmowie wpisu.

2. Wpis na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie sprzeciwił się wpisowi w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały wraz z aktami osobowymi wpisanego. Sprzeciw wymaga uzasadnienia.

3. Decyzja Ministra Sprawiedliwości może być skarżona do Sądu Najwyższego przez zainteresowanego lub organ samorządu adwokackiego w terminie 30 dni od daty doręczenia tej decyzji.

Art. 70. Adwokat za zgodą okręgowej rady adwokackiej może przenieść się do innego zespołu adwokackiego w okręgu tej samej izby.

Art. 71. Adwokat może przenieść siedzibę do okręgu innej izby za zgodą okręgowej rady adwokackiej izby, w której ma siedzibę, oraz okręgowej rady adwokackiej izby, do której zamierza się przenieść.

Dział VI

Skreślenie z listy adwokatów.

Art. 72. 1. Okręgowa rada adwokacka skreśla adwokata z listy w wypadku:

- 1) śmierci,
- 2) wystąpienia z adwokatury,
- 3) przeniesienia siedziby do innej izby adwokackiej,
- 4) objęcia stanowiska w organach wymiaru sprawiedliwości, organach ścigania, notariacie i państwowym arbitrażu gospodarczym,
- 5) powołania do wojskowej służby zawodowej,
- 6) utraty obywatelstwa polskiego,
- 7) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu,
- 8) orzeczenia dyscyplinarnego o wydaleniu z adwokatury.

2. Okręgowa rada adwokacka może odmówić skreślenia z listy adwokatów z przyczyn wymienionych w ust. 1 pkt 2 lub 3, jeżeli przeciwko adwokatowi toczy się postępowanie dyscyplinarne.

Art. 73. Adwokat skreślony z listy adwokatów z przyczyn wymienionych w art. 72 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 podlega na swój wniosek ponownemu wpisowi na listę, chyba że przestał odpowiadać warunkom przewidzianym w art. 65 pkt 1 i 2.

Art. 74. Okręgowa rada adwokacka może skreślić adwokata z listy adwokatów w związku z czynem popełnionym przed wpisem na listę, jeżeli czyn ten nie był znany okręgowej radzie adwokackiej w chwili wpisu, a stanowiłby przeszkodę do wpisu.

Dział VII

Aplikacja adwokacka.

Art. 75. Do aplikantów adwokackich stosuje się odpowiednio przepisy art. 5—8, 21, art. 65 pkt 1—3, art. 68 ust. 1 i 3, art. 70 i 71.

Art. 76. Aplikacja adwokacka trwa cztery lata, przy czym co najmniej przez okres roczny odbywa się ją w sądzie, prokuraturze, państwowym arbitrażu gospodarczym i w innych organach ochrony prawnej na podstawie skierowania okręgowej rady adwokackiej. Aplikantom wpisanym na listę po odbyciu aplikacji sądowej, prokuratorskiej lub notarialnej, arbitrażowej lub radcowskiej okręgowa rada adwokacka może skrócić do dwóch lat okres aplikacji adwokackiej.

Art. 77. Po roku aplikacji aplikant adwokacki może zastępować adwokata przed sądem rejonowym, organami administracji państwowej i instytucjami. Po dwóch latach aplikacji aplikant adwokacki może także zastępować adwokata przed innymi sądami, z wyjątkiem Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego.

Art. 78. Aplikacja adwokacka kończy się egzaminem adwokackim. Egzamin może być powtórzony — w razie niepomyślnego wyniku — jeden raz, w terminie ustalonym przez okręgową radę adwokacką.

Art. 79. 1. Okręgowa rada adwokacka skreśla aplikanta adwokackiego z listy wskutek:

- 1) okoliczności wymienionych w art. 72 ust. 1,
- 2) nieprzystąpienia bez usprawiedliwionej przyczyny do egzaminu adwokackiego w ciągu trzech miesięcy od zakończenia aplikacji adwokackiej lub do ponownego egzaminu w terminie ustalonym przez okręgową radę adwokacką.

2. Okręgowa rada adwokacka może skreślić aplikanta adwokackiego z listy aplikantów adwokackich w okresie pierwszych dwóch lat aplikacji, jeżeli stwierdzi jego nieprzydatność do wykonywania zawodu adwokata.

3. Od uchwały o skreśleniu aplikanta adwokackiego w myśl ust. 2 służy odwołanie do Naczelnej Rady Adwokackiej.

Dział VIII

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 80. Adwokaci i aplikanci adwokaccy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, z zasadami etyki lub godności zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych.

Art. 81. Kary dyscyplinarne są następujące:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) kara pieniężna,
- 4) zawieszenie w czynnościach zawodowych na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
- 5) przeniesienie siedziby,
- 6) wydalenie z adwokatury.

Art. 82. 1. Adwokat lub aplikant adwokacki, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne lub karne, może być tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych przez sąd dyscyplinarny w szczególnie uzasadnionych okolicznościach sprawy. Postanowienie o tym zawieszeniu wydaje sąd dyscyplinarny z urzędu bądź na wniosek stron.

2. Postanowienie sądu dyscyplinarnego o tymczasowym zawieszeniu jest natychmiast wykonalne. Jeżeli okres tymczasowego zawieszenia trwa więcej niż trzy miesiące, Wyższy Sąd Dyscyplinarny bada z urzędu zasadność zawieszenia.

Art. 83. 1. Minister Sprawiedliwości może:

- 1) polecić wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko adwokatowi lub aplikantowi adwokackiemu,
- 2) po zapoznaniu się z wyjaśnieniami obwinionego, nie wcześniej jednak niż po upływie 30 dni od daty wystąpienia o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, tymczasowo zawiesić w wykonywaniu czynności zawodowych adwokata lub aplikanta adwokackiego, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne, gdy popełnienie czynu nie budzi wątpliwości i z uwagi na jego charakter należy oczekiwać wymierzenia kary nie niższej niż zawieszenie w czynnościach adwokackich.

2. Decyzja Ministra Sprawiedliwości, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może być zaskarżona do Sądu Najwyższego przez zainteresowanego lub organ samorządu adwokackiego w terminie 30 dni od daty jej doręczenia.

3. Sąd dyscyplinarny może uchylić tymczasowe zawieszenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w razie orzeczenia kary wymienionej w art. 81 pkt 1—3 lub uniewinnienia.

Art. 84. 1. W razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania adwokatowi przysługuje w stosunku do izby adwokackiej roszczenie o utracony udział w dochodzie zespołu, jeżeli tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych było nieuzasadnione.

2. Zasady przewidziane w ust. 1 stosuje się odpowiednio do uniewinnienia lub umorzenia postępowania w wyniku rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania.

3. Roszczenie wygasa w razie niezłożenia wniosku w terminie rocznym od daty uprawomocnienia się orzeczeń dyscyplinarnych, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. O roszczeniach powyższych orzeka sąd dyscyplinarny.

Art. 85. Sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny może umorzyć postępowanie dyscyplinarne w wypadkach mniejszej wagi.

Art. 86. 1. Kara nagany oraz kara pieniężna pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów adwokatury, organów izb adwokackich oraz organów zespołów adwokackich na okres trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

2. Kara pieniężna może być orzeczona jako kara zasadnicza lub kara dodatkowa. Karę pieniężną wymierza się w granicach od połowy miesięcznego zarobku do trzymiesięcznego zarobku adwokata. Wpływy z kar pieniężnych okręgowa rada adwokacka przekazuje na cele społeczne adwokatury.

3. Kara zawieszenia w czynnościach zawodowych oraz kara przeniesienia siedziby pociągają za sobą utratę prawa wybieralności do organów adwokatury na okres sześciu lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

4. Adwokat zawieszony w czynnościach zawodowych nie może występować przed sądem lub innymi organami państwowymi. W okresie zawieszenia adwokat może wykonywać inne czynności, zleczone mu przez kierownika zespołu adwokackiego.

5. Kara wydalenia z adwokatury pociąga za sobą skreślenie z listy adwokatów, bez prawa ubiegania się o ponowny wpis.

Art. 87. 1. W stosunku do aplikantów adwokackich nie orzeka się kary pieniężnej.

2. Przepisy o zawieszeniu adwokatów w czynnościach zawodowych stosuje się odpowiednio do aplikantów adwokackich, przy czym czasu trwania zawieszenia aplikanta w czynnościach nie zalicza się do okresu obowiązkowej aplikacji.

Art. 88. 1. Dziekan rady adwokackiej może wymierzyć członkowi izby karę upomnienia.

2. Od kary upomnienia wymierzonej w trybie przewidzianym w ust. 1 służy odwołanie do sądu dyscyplinarnego, który orzeka w tych sprawach jako druga i zarazem ostatnia instancja.

Art. 89. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego o ten sam czyn, może jednak być zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego.

Art. 90. 1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczynają się, a wszczęte umarza, jeżeli zaszła okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego postanowienie o umorzeniu traci moc i postępowanie toczy się nadal, jeżeli żąda tego — w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwi-

nionego — jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 91. 1. Rewizję nadzwyczajną od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego może wnieść Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny PRL lub Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej z powodu pogwałcenia istotnych przepisów prawa lub oczywistej niesłuszności orzeczenia.

2. Rewizja nadzwyczajna na niekorzyść obwinionego może być wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

3. Rewizję nadzwyczajną rozpoznaje Sąd Najwyższy.

Art. 92. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęło trzy lata, a w wypadkach przewidzianych w art. 8 ust. 2 — sześć miesięcy.

2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

3. Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność organu powołanego do ścigania przewinienia.

4. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły trzy lata, a w wypadkach wymienionych w art. 8 ust. 2 — dwa lata.

Art. 93. Oskarżycielem w postępowaniu jest rzecznik dyscyplinarny.

Art. 94. 1. Usunięcie wzmianki o ukaraniu dyscyplinarnym następuje z urzędu po upływie:

- 1) trzech lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego, orzekającego karę upomnienia, karę nagany lub karę pieniężną,
- 2) pięciu lat od odbycia kary zawieszenia w czynnościach zawodowych lub wykonania kary przeniesienia siedziby,

jeżeli adwokat lub aplikant adwokacki nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie wszczęte przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne.

2. Nie usuwa się wzmianki o karze wydalenia z adwokatury.

Art. 95. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, w drodze rozporządzenia, wyda szczegółowe przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym.

Dział IX

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 96. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 13, poz. 96) art. 550 skresla się.

Art. 97. 1. Adwokaci i aplikanci adwokaccy, wpisani na listę w dniu wejścia w życie ustawy, są adwokatami i aplikantami w rozumieniu prawa o adwokaturze.

2. Aplikanci adwokaccy wpisani na listę aplikantów przed dniem wejścia w życie ustawy odbywają dwuletnią aplikację adwokacką.

Art. 98. Członek zespołu adwokackiego, będący w dniu wejścia w życie ustawy w wieku uniemożliwiającym członkostwo w zespole adwokackim, zachowuje prawo członkostwa do dnia 31 grudnia 1983 r.

Art. 99. 1. Wymagań odbycia aplikacji adwokackiej nie stosuje się do osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych zajmowały przez okres pięciu lat stanowisko radcy prawnego w pełnym wymiarze zatrudnienia.

2. Naczelna Rada Adwokacka w porozumieniu z samorządem radcowskim określa w regulaminie zasady i tryb składania uzupełniającego egzaminu adwokackiego przez osoby wymienione w ust. 1.

Art. 100. 1. Wybory organów izb adwokackich i delegatów na Krajowy Zjazd Adwokatury odbędą się w ciągu roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe organy adwokatury oraz organy izb adwokackich działają do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.

Art. 101. 1. Traci moc ustawa z dnia 19 grudnia 1963 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. Nr 57, poz. 309 i z 1967 r. Nr 13, poz. 55).

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy wymienionej w ust. 1 w zakresie, w jakim nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 102. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1982 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*